

Monumentnummer*: 530322

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 27 december 2006
Kadaster deel/nr 82639/109

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Zaandam Zaanstad Noord-Holland

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Zaandam K 13556

Omschrijving**

Omschrijving onderdeel 31: BUSKRUITMAGAZIJN, B9-B10 (106)

Inleiding

Voormalig BUSKRUITMAGAZIJN Gebouw B9-B10 (106), onderdeel van de Artillerie-Inrichtingen, daterend uit 1914/1915. Volgens de ontwerptekening waren oorspronkelijk ook een patroonfabriek en een vuurwerkerij in het gebouw ondergebracht. B9 en B10 vormen vanaf de bouw één geheel en stonden toen geregistreerd als Gebouw 106. Het gebouw is vrij gelegen in oost-west richting. Gebouw B9-B10 maakt deel uit van het B-cluster (de B staat voor Beproeving) dat voor het merendeel bestaat uit testgebouwen voor munitie. Meer in het bijzonder hoort B9-B10 bij de naastgelegen gebouwen B11 en B12, voorheen respectievelijk bewaarplaatsen voor springstoffen en monsters. Bij het beproeven van munitie dreigde altijd ontploffingsgevaar. Om het overslaan van ontploffingen en/of brand tegen te gaan zijn bij het B-cluster aarden wallen en het zgn. Reigersbos oftewel schokbos aangelegd om losvliegend materiaal op te vangen. Dit buskruitmagazijn is zelfs aan drie zijdes omringd door een aarden wal. Meteen bij de bouw werd ook een uitvoerig netwerk van bliksemafleiders aangelegd dat moest voorkomen dat de bliksem insloeg, maar daarvan rest thans niet veel meer. De aanwezige waterlopen moesten voorkomen dat brand oversloeg en leverden bluswater.

Omschrijving

Het gebouw heeft een rechthoekige plattegrond van 10.70 x 16 meter en telt een bouwlaag maar twee zadeldaken afgedekt met bitumen. Het gebouw is opgetrokken in baksteen. De muren zijn gemetseld in staand verband. Aan alle gevels is een behoorlijke plint toegevoegd. De vensteropeningen in de gevels zijn thans dichtgemetseld. De luiken zijn verdwenen, maar de duimen zijn nog

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

aanwezig. In de gevels zijn (recent) groengeschilderde dubbele deuren aangebracht die toegang tot het interieur verschaffen.

Het interieur bestaat uit vier rechthoekige ruimtes van gelijke grootte, die twee aan twee gelegen gescheiden worden door een centrale corridor. Opvallende elementen zijn de ventilatieuiken.

Waardering

Het voormalig BUSKRUITMAGAZIJN B9-B10 is van cultuurhistorische en - meer in het bijzonder - militair-historische waarde als uniek en gaaf bewaard gebleven magazijn voor buskruit. Het gebouw is tevens van groot belang als historisch-functioneel onderdeel van het Hembrugterrein en de Stelling van Amsterdam in het algemeen alsmede van het B(eproevings)-cluster in het bijzonder.

Hoofdcategorie

Verdedigingswerken en militaire gebouwen

Subcategorie

Militaire opslagplaats

Functie

Kruithuis